

ÖĞRENCİ KİTABI

5. sınıf

Sosyal Bilgiler

1. Dönem 1. Yazılı Sınavı • Hazırlık ve Prova • 2026–2027

Okul geneli ortak yazılı sınava hazırlık

ChatGPT Image ile üretilmiş kurgu sahne • Ölçekli çizim veya gerçek olay belgesi değildir.

Düşün. Gerekçelendir. Yeniden dene.

BU KİTAPTA

9 tam yazılı provası • 3 kolay + 3 orta + 3 zor • konu anlatımı ve hap bilgiler • karma çalışma sayfaları • çözüm ve üretim alanları

Her prova 100 puandır. Öğrenci yanıtları ve ayrıntılı çözümler ayrı kitaplarda tutulmuştur.

Adı soyadı: _____ Sınıfı: _____

KAPSAM VE KULLANIM

Çalışma yolun

KAPSAM

TYMM / geçiş programı. ÖDSGM 2026–2027 1. dönem 1. yazılı konu-soru dağılım tablosundaki Senaryo 1 temel alınmıştır. Okulunun ilan ettiği senaryo farklı olabilir.

Bu sınıf ve ders, 2026–2027 OYSS okul geneli ortak yazılı uygulaması kapsamındadır. Sorular UzemGO tarafından hazırlanmıştır; OYSS havuzundan alınmamıştır. Okulun seçtiği senaryo ayrıca kontrol edilmelidir.

1. Konu anlatımını oku; hap bilgiyi kendi cümlele açıkla.
2. Çalışma sayfalarını çöz ve yanlış düşünceyi düzelt.
3. K1–K3, O1–O3, Z1–Z3 provalarını sırasıyla uygula.
4. Öğretmen kitabındaki açıklama ve puan ölçütleriyle kontrol et.

Kolay/orta/zor sınıflaması amaçlanan düşünme yükünü belirtir; öğrenci pilotuyla ölçülmüş güçlük değildir. Bazı derslerde aynı bağlam farklı sorularla yeniden ele alınır. Formlar eşdeğerliği kanıtlanmış paralel testler değildir.

Öğrenme hedefleri

SB.5.1.1 • SB.5.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme [1 soru]

SB.5.1.2 • SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme [2 soru]

SB.5.1.3 • SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme [2 soru]

SB.5.2.1 • SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini algılayabilme [1 soru]

Kaynak: <https://cdn.eba.gov.tr/yardimcikaynaklar/2026/09/KSDT/sosyal2.xlsx>

Bu çalışma resmî sınav, OYSS sorusu veya MEB onaylı yayın değildir. Hazırlık etkinliklerindeki çoktan seçmeli ve eşleştirmeli görevler, tam yazılı formunun 100 puanına dahil değildir.

KONU ANLATIMI

Önce kavramı kur

01 / Gruplar ve roller

Bir kişi aynı anda aile, sınıf, takım ve kulüp gibi gruplarda farklı roller üstlenir. Rol, o bağlamdaki sorumluluklarla ilişkilidir.

HAP BİLGİ

Kişi farklı gruplara katıldığı için birden fazla rol üstlenebilir.

Sık hata: Bir kişinin yalnız tek rolü olabilir.

02 / Kültürel saygı

Dil, yemek, giyim, sanat ve kutlama gibi kültürel özellikler çeşitlilik gösterir. Farklılıkları dinlemek, eşit saygınlığı korumak ve kalıp yargıdan kaçınmak birlikte yaşamı destekler.

HAP BİLGİ

Saygı, farklılığı küçümsememektir; herkesin aynı tercihi yapması gerekmez.

Sık hata: Farklı geleneklere saygı göstermek hepsini aynı biçimde uygulamak demektir.

03 / Yardımlaşma ve dayanışma

Dayanışma, ortak ihtiyaç ve sorunlar karşısında görev ve imkânları paylaşmaktır. İhtiyaç sahibinin onuru, mahremiyeti ve katılımı korunmalıdır.

HAP BİLGİ

İhtiyacın doğru belirlenmesi ve kişinin onuru için katılımı önemlidir.

Sık hata: Yardım edilen kişinin görüşünü almak gereksizdir.

04 / Göreceli konum

Göreceli konum, bir yerin çevresindeki doğal ve beşerî unsurlara göre konumudur. Deniz, dağ, yol, komşu il ve ekonomik merkezlere yakınlık örnek olabilir.

HAP BİLGİ

Enlem-boylam mutlak konumu; çevreye göre ilişkiler göreceli konumu anlatır.

Sık hata: Göreceli konum yalnız enlem ve boylam sayılarını vermektir.

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEK

Bir soruyu düşünerek çöz

Bir öğrenci evde kardeş, okulda kulüp temsilcisi. Hangisi bu durumu doğru açıklar?

SONUÇ

Farklı gruplarda farklı roller üstlenebilir.

Grup ve bağlam değiştikçe roller ve sorumluluklar değişebilir. Aynı kişi birden çok role sahip olabilir; hak ve sorumluluk birlikte düşünülür.

KENDİ KONTROLÜN

Verilenler ne? Hangi kavramı kullandım? Varsayımım ne? Sonucumu işlem, metin veya gözlemle destekledim mi?

Örneği kapat. Aynı açıklamayı kendi sözcüklerinle yaz.

ÇALIŞMA SAYFASI 1

Seç ve gerekçelendir

Bu bölüm öğretim amaçlıdır; tam prova puanına dahil değildir.

1 / Bir öğrenci evde kardeş, okulda kulüp temsilcisi. Hangisi bu durumu doğru açıklar?

- A) Farklı gruplarda farklı roller üstlenebilir.
- B) Bir kişi yalnız bir role sahip olabilir.
- C) Her rolde bütün sorumluluklar aynıdır.
- D) Rol üstlenmek hakları ortadan kaldırır.

Seçiminin gerekçesi:

2 / Bir öğrenci önceki soruda şu seçeneği savunuyor: “Bir kişi yalnız bir role sahip olabilir.” Bu düşüncenin hatasını açıkla; doğru düşünceyi bir karşı örnek, işlem veya metin kanıtıyla yeniden kur.

ÇALIŞMA SAYFASI 2

Bağlantıyı kur

Aşağıdaki üç konu başlığını, açıklamalarıyla eşleştir. Bir eşleşmeyi kendi örneğinle açıkla.

1. Gruplar ve roller

2. Kültürel saygı

3. Yardımlaşma ve dayanışma

A) Dayanışma, ortak ihtiyaç ve sorunlar karşısında görev ve imkânları paylaşmaktır. İhtiyaç sahibinin onuru, mahremiyeti ve katılımı korunmalıdır.

B) Bir kişi aynı anda aile, sınıf, takım ve kulüp gibi gruplarda farklı roller üstlenir. Rol, o bağlamdaki sorumluluklarla ilişkilidir.

C) Dil, yemek, giyim, sanat ve kutlama gibi kültürel özellikler çeşitlilik gösterir. Farklılıkları dinlemek, eşit saygınlığı korumak ve kalıp yargıdan kaçınmak birlikte yaşamı destekler.

Eşleştirmem ve kendi örneğim:

GÖRSEL ÇALIŞMA SAYFASI

Gör, ayır, yorumla

ChatGPT Image ile üretilmiş kurgu sahne • Ölçekli çizim veya gerçek olay belgesi değildir.

Bu görsel ChatGPT Image ile oluşturulmuş bir sahnedir. Görselden iki gözlem yaz; sonra yalnız bu görüntüyle cevaplanamayacak iki araştırma sorusu kur. Gerçek tarihî belge veya ölçülmüş coğrafi veri gibi kullanılmasının neden sorunlu olduğunu açıkla.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

K1 / Düzey çalışması

6 açık uçlu soru • 100 puan • Süre: 40 dakika

Adı soyadı: _____ Sınıf/şube: _____ Tarih: _____

1. SORU • 17 PUAN

Ece evde abla, okulda öğrenci, takımda kalecidir.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

2. SORU • 17 PUAN

Şenlikte bir öğrenci arkadaşının yöresel yemeğiyle alay ediyor.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

3. SORU • 17 PUAN

Sınıf, farklı ailelerin bayram geleneklerini dinlemek için söz hakkını paylaşıyor.

Verilen bilgiden çıkarılabilecek bir sonuç yaz ve hangi ifadeye dayandığını belirt.

4. SORU • 17 PUAN

Bir sınıf kitap paylaşımı için önce hangi kitaplara ihtiyaç olduğunu soruyor.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

K1 / Devam

5. SORU • 16 PUAN

Mahalledeki gönüllüler yaşlı komşular için alışveriş görevlerini sıraya koyuyor.

Verilen bilgiden çıkarılabilecek bir sonuç yaz ve hangi ifadeye dayandığını belirt.

6. SORU • 16 PUAN

Bir il denize kıyısı ve liman bağlantısıyla tanıtılıyor.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

K2 / Düzey çalışması

6 açık uçlu soru • 100 puan • Süre: 40 dakika

Adı soyadı: _____ Sınıf/şube: _____ Tarih: _____

1. SORU • 17 PUAN

Mert sınıf temsilcisi seçildi; aynı zamanda koroda üyedir.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

2. SORU • 17 PUAN

Sınıf, farklı ailelerin bayram geleneklerini dinlemek için söz hakkını paylaşıyor.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

3. SORU • 17 PUAN

Bir öğrenci tanımadığı bir sözcüğü küçümsemek yerine anlamını soruyor.

Verilen bilgiden çıkarılabilecek bir sonuç yaz ve hangi ifadeye dayandığını belirt.

4. SORU • 17 PUAN

Mahalledeki gönüllüler yaşlı komşular için alışveriş görevlerini sıraya koyuyor.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

K2 / Devam

5. SORU • 16 PUAN

Bir yardım kampanyası, destek verilen çocuğun fotoğrafını izinsiz paylaşmak istiyor.

Verilen bilgiden çıkarılabilecek bir sonuç yaz ve hangi ifadeye dayandığını belirt.

6. SORU • 16 PUAN

Bir il dağ geçidine ve iki büyük kenti bağlayan yola yakınlığıyla anlatılıyor.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

K3 / Düzey çalışması

6 açık uçlu soru • 100 puan • Süre: 40 dakika

Adı soyadı: _____ Sınıf/şube: _____ Tarih: _____

1. SORU • 17 PUAN

Ada evde sofrayı hazırlamaya, okul kulübünde kitap sayımına yardım eder.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

2. SORU • 17 PUAN

Bir öğrenci tanımadığı bir sözcüğü küçümsemek yerine anlamını soruyor.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

3. SORU • 17 PUAN

Şenlikte bir öğrenci arkadaşının yöresel yemeğiyle alay ediyor.

Verilen bilgiden çıkarılabilecek bir sonuç yaz ve hangi ifadeye dayandığını belirt.

4. SORU • 17 PUAN

Bir yardım kampanyası, destek verilen çocuğun fotoğrafını izinsiz paylaşmak istiyor.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

K3 / Devam

5. SORU • 16 PUAN

Bir sınıf kitap paylaşımı için önce hangi kitaplara ihtiyaç olduğunu soruyor.

Verilen bilgiden çıkarılabilecek bir sonuç yaz ve hangi ifadeye dayandığını belirt.

6. SORU • 16 PUAN

Bir il tarım ovası ile sanayi merkezi arasında yer alıyor.

Bu durumun temel kavramını veya neden-sonuç ilişkisini açıkla.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

01 / Düzey çalışması

6 açık uçlu soru • 100 puan • Süre: 40 dakika

Adı soyadı: _____ Sınıf/şube: _____ Tarih: _____

1. SORU • 17 PUAN

Mert sınıf temsilcisi seçildi; aynı zamanda koroda üyedir.

Verilen kişinin iki rolünü ve her role uygun bir sorumluluğunu yaz.

2. SORU • 17 PUAN

Sınıf, farklı ailelerin bayram geleneklerini dinlemek için söz hakkını paylaşıyor.

Bu durum için saygılı bir iletişim cümlesi ve kapsayıcı bir etkinlik öner.

3. SORU • 17 PUAN

Bir öğrenci tanımadığı bir sözcüğü küçümsemek yerine anlamını soruyor.

Bu durumu, “Farklı geleneklere saygı göstermek hepsini aynı biçimde uygulamak demektir.” iddiasıyla karşılaştır. İddiayı gerekçeyle değerlendir.

4. SORU • 17 PUAN

Mahalledeki gönüllüler yaşlı komşular için alışveriş görevlerini sıraya koyuyor.

İhtiyacı belirleme, görev paylaşma ve sonucu değerlendirme adımlarını içeren bir plan yaz.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

01 / Devam

5. SORU • 16 PUAN

Bir yardım kampanyası, destek verilen çocuğun fotoğrafını izinsiz paylaşmak istiyor.

Bu durumu, “Yardım edilen kişinin görüşünü almak gereksizdir.” iddiasıyla karşılaştır. İddiayı gerekçeyle değerlendir.

6. SORU • 16 PUAN

Bir il dağ geçidine ve iki büyük kenti bağlayan yola yakınlığıyla anlatılıyor.

Verilen ilin konumuna bağlı bir fırsat ve bir dikkat edilmesi gereken durum öner.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

02 / Düzey çalışması

6 açık uçlu soru • 100 puan • Süre: 40 dakika

Adı soyadı: _____ Sınıf/şube: _____ Tarih: _____

1. SORU • 17 PUAN

Ada evde sofrayı hazırlamaya, okul kulübünde kitap sayımına yardım eder.

Verilen kişinin iki rolünü ve her role uygun bir sorumluluğunu yaz.

2. SORU • 17 PUAN

Bir öğrenci tanımadığı bir sözcüğü küçümsemek yerine anlamını soruyor.

Bu durum için saygılı bir iletişim cümlesi ve kapsayıcı bir etkinlik öner.

3. SORU • 17 PUAN

Şenlikte bir öğrenci arkadaşının yöresel yemeğiyle alay ediyor.

Bu durumu, “Farklı geleneklere saygı göstermek hepsini aynı biçimde uygulamak demektir.” iddiasıyla karşılaştır. İddiayı gerekçeyle değerlendir.

4. SORU • 17 PUAN

Bir yardım kampanyası, destek verilen çocuğun fotoğrafını izinsiz paylaşmak istiyor.

İhtiyacı belirleme, görev paylaşma ve sonucu değerlendirme adımlarını içeren bir plan yaz.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

02 / Devam

5. SORU • 16 PUAN

Bir sınıf kitap paylaşımı için önce hangi kitaplara ihtiyaç olduğunu soruyor.

Bu durumu, “Yardım edilen kişinin görüşünü almak gereksizdir.” iddiasıyla karşılaştır. İddiayı gerekçeyle değerlendir.

6. SORU • 16 PUAN

Bir il tarım ovası ile sanayi merkezi arasında yer alıyor.

Verilen ilin konumuna bağlı bir fırsat ve bir dikkat edilmesi gereken durum öner.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

03 / Düzey çalışması

6 açık uçlu soru • 100 puan • Süre: 40 dakika

Adı soyadı: _____ Sınıf/şube: _____ Tarih: _____

1. SORU • 17 PUAN

Ece evde abla, okulda öğrenci, takımda kalecidir.

Verilen kişinin iki rolünü ve her role uygun bir sorumluluğunu yaz.

2. SORU • 17 PUAN

Şenlikte bir öğrenci arkadaşının yöresel yemeğiyle alay ediyor.

Bu durum için saygılı bir iletişim cümlesi ve kapsayıcı bir etkinlik öner.

3. SORU • 17 PUAN

Sınıf, farklı ailelerin bayram geleneklerini dinlemek için söz hakkını paylaşıyor.

Bu durumu, “Farklı geleneklere saygı göstermek hepsini aynı biçimde uygulamak demektir.” iddiasıyla karşılaştır. İddiayı gerekçeyle değerlendir.

4. SORU • 17 PUAN

Bir sınıf kitap paylaşımı için önce hangi kitaplara ihtiyaç olduğunu soruyor.

İhtiyacı belirleme, görev paylaşma ve sonucu değerlendirme adımlarını içeren bir plan yaz.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

03 / Devam

5. SORU • 16 PUAN

Mahalledeki gönüllüler yaşlı komşular için alışveriş görevlerini sıraya koyuyor.

Bu durumu, “Yardım edilen kişinin görüşünü almak gereksizdir.” iddiasıyla karşılaştır. İddiayı gerekçeyle değerlendir.

6. SORU • 16 PUAN

Bir il denize kıyısı ve liman bağlantısıyla tanıtılıyor.

Verilen ilin konumuna bağlı bir fırsat ve bir dikkat edilmesi gereken durum öner.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

Z1 / Düzey çalışması

6 açık uçlu soru • 100 puan • Süre: 40 dakika

Adı soyadı: _____ Sınıf/şube: _____ Tarih: _____

1. SORU • 17 PUAN

Ada evde sofrayı hazırlamaya, okul kulübünde kitap sayımına yardım eder.

“Bir kişinin yalnız tek rolü olabilir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.

2. SORU • 17 PUAN

Bir öğrenci tanımadığı bir sözcüğü küçümsemek yerine anlamını soruyor.

“Farklı geleneklere saygı göstermek hepsini aynı biçimde uygulamak demektir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.

3. SORU • 17 PUAN

Şenlikte bir öğrenci arkadaşının yöresel yemeğiyle alay ediyor.

Bu durum için saygılı bir iletişim cümlesi ve kapsayıcı bir etkinlik öner. Yanıtında olası bir itirazı da değerlendir.

4. SORU • 17 PUAN

Bir yardım kampanyası, destek verilen çocuğun fotoğrafını izinsiz paylaşmak istiyor.

“Yardım edilen kişinin görüşünü almak gereksizdir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

Z1 / Devam

5. SORU • 16 PUAN

Bir sınıf kitap paylaşımı için önce hangi kitaplara ihtiyaç olduğunu soruyor.

İhtiyacı belirleme, görev paylaşma ve sonucu değerlendirme adımlarını içeren bir plan yaz. Yanıtında olası bir itirazı da değerlendir.

6. SORU • 16 PUAN

Bir il tarım ovası ile sanayi merkezi arasında yer alıyor.

“Göreceli konum yalnız enlem ve boylam sayılarını vermektir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

Z2 / Düzey çalışması

6 açık uçlu soru • 100 puan • Süre: 40 dakika

Adı soyadı: _____ Sınıf/şube: _____ Tarih: _____

1. SORU • 17 PUAN

Ece evde abla, okulda öğrenci, takımda kalecidir.

“Bir kişinin yalnız tek rolü olabilir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.

2. SORU • 17 PUAN

Şenlikte bir öğrenci arkadaşının yöresel yemeğiyle alay ediyor.

“Farklı geleneklere saygı göstermek hepsini aynı biçimde uygulamak demektir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.

3. SORU • 17 PUAN

Sınıf, farklı ailelerin bayram geleneklerini dinlemek için söz hakkını paylaşıyor.

Bu durum için saygılı bir iletişim cümlesi ve kapsayıcı bir etkinlik öner. Yanıtında olası bir itirazı da değerlendir.

4. SORU • 17 PUAN

Bir sınıf kitap paylaşımı için önce hangi kitaplara ihtiyaç olduğunu soruyor.

“Yardım edilen kişinin görüşünü almak gereksizdir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

Z2 / Devam

5. SORU • 16 PUAN

Mahalledeki gönüllüler yaşlı komşular için alışveriş görevlerini sıraya koyuyor.

İhtiyacı belirleme, görev paylaşma ve sonucu değerlendirme adımlarını içeren bir plan yaz. Yanıtında olası bir itirazı da değerlendir.

6. SORU • 16 PUAN

Bir il denize kıyısı ve liman bağlantısıyla tanıtılıyor.

“Göreceli konum yalnız enlem ve boylam sayılarını vermektir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

Z3 / Düzey çalışması

6 açık uçlu soru • 100 puan • Süre: 40 dakika

Adı soyadı: _____ Sınıf/şube: _____ Tarih: _____

1. SORU • 17 PUAN

Mert sınıf temsilcisi seçildi; aynı zamanda koroda üyedir.

“Bir kişinin yalnız tek rolü olabilir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.

2. SORU • 17 PUAN

Sınıf, farklı ailelerin bayram geleneklerini dinlemek için söz hakkını paylaşıyor.

“Farklı geleneklere saygı göstermek hepsini aynı biçimde uygulamak demektir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.

3. SORU • 17 PUAN

Bir öğrenci tanımadığı bir sözcüğü küçümsemek yerine anlamını soruyor.

Bu durum için saygılı bir iletişim cümlesi ve kapsayıcı bir etkinlik öner. Yanıtında olası bir itirazı da değerlendir.

4. SORU • 17 PUAN

Mahalledeki gönüllüler yaşlı komşular için alışveriş görevlerini sıraya koyuyor.

“Yardım edilen kişinin görüşünü almak gereksizdir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.

1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

Z3 / Devam

5. SORU • 16 PUAN

Bir yardım kampanyası, destek verilen çocuğun fotoğrafını izinsiz paylaşmak istiyor.

İhtiyacı belirleme, görev paylaşma ve sonucu değerlendirme adımlarını içeren bir plan yaz. Yanıtında olası bir itirazı da değerlendir.

6. SORU • 16 PUAN

Bir il dağ geçidine ve iki büyük kenti bağlayan yola yakınlığıyla anlatılıyor.

“Göreceli konum yalnız enlem ve boylam sayılarını vermektir.” iddiasını verilen durum üzerinden eleştir. Bir kanıt ve bir sınırlılık belirt.
